INSTRUKCJA BHP OBSŁUGI: WYRÓWNIARKO-GRUBOŚCIÓWKA

instrukcja stanowiskowa (art. 237¹ § 2 Kodeksu pracy, § 41 rozporządzenia w sprawie ogólnych przepisów BHP)

Instrukcja nr		**Wersja / zmiana nr**	
Data opracowania		**Obowiązuje od**	

1. Pracodawca, maszyna i stanowisko

Pracodawca *nazwa i adres*			
Maszyna *wyrówniarko-grubościówka: producent, typ, szerokość stołu i grubościowania, napęd, odciąg wiórów*		**Nr fabryczny lub ewidencyjny**	
Stanowisko *kto obsługuje maszynę*		**Gdzie dostępna instrukcja** *np. przy maszynie, w kontenerze brygady*	

Opracował *imię, nazwisko, funkcja*		**Data i podpis**	
Zatwierdził *pracodawca lub osoba upoważniona*		**Data i podpis**	

☐ instrukcja producenta (DTR) maszyny (typ, wersja)
☐ karta oceny ryzyka zawodowego dla stanowiska (numer i data)

2. Zagrożenia przy obsłudze

☐ pochwycenie dłoni przez wirujący wał nożowy przy struganiu na wyrówniarce
☐ pochwycenie przez wałki podające i uderzenie przy grubościowaniu
☐ odrzut elementu i wyrzut drewna, odłamki
☐ skaleczenie nożem przy wymianie i ustawianiu noży
☐ pył drzewny i wióry: wdychanie, pożar
☐ hałas wału nożowego i odciągu
☐ porażenie prądem przy uszkodzonym przewodzie lub obudowie
☐ wybieg wału po wyłączeniu, zakleszczenie ciężkiego elementu

3. Wymagania wobec pracownika i środki ochrony indywidualnej

☐ szkolenie wstępne BHP (instruktaż ogólny i stanowiskowy) i aktualne szkolenie okresowe
☐ aktualne orzeczenie lekarskie bez przeciwwskazań do pracy na stanowisku
☐ zapoznanie z instrukcją producenta, oceną ryzyka i niniejszą instrukcją
☐ okulary ochronne, ochronniki słuchu
☐ półmaska przeciwpyłowa przy struganiu na sucho
☐ obuwie ochronne; odzież przylegająca, bez luźnych elementów
☐ rękawice tylko przy noszeniu drewna, nie przy podawaniu do wału (przykład, zgodnie z DTR)

4. Czynności przed rozpoczęciem pracy

- ☐ poznaj DTR maszyny; sprawdź tabliczkę i wyposażenie (§ 61 rozp. o robotach budowlanych, na terenie budowy)
- ☐ sprawdź osłonę wału nożowego wyrówniarki i osłony wałków podających grubościówki; muszą być na miejscu (§ 15 ust. 3–4 rozp. o użytkowaniu maszyn)
- ☐ sprawdź, że elementy sterownicze są widoczne i oznakowane (§ 9 ust. 1), a wyłącznik i zatrzymanie awaryjne działają (§ 13 ust. 1–3, § 14 ust. 1)
- ☐ sprawdź odciąg wiórów i pyłu: podłączony, drożny (§ 14 ust. 4)
- ☐ sprawdź noże: naostrzone, równo ustawione i zamocowane według DTR; ustawianie i wymianę wykonuje osoba upoważniona i przeszkolona (§ 29, § 32 pkt 2)
- ☐ maszyna stoi stabilnie, w razie potrzeby zamocowana do podłoża (§ 15 ust. 1); stanowisko jest oświetlone (§ 16 ust. 1)
- ☐ sprawdź drewno: bez gwoździ, śrub, kamieni i zakleszczających się sęków
- ☐ maszynę sprawdź przed pracą i przy zmianie obsługi, a przy dokumentacji wpisz wynik (§ 70 rozp. o robotach budowlanych na terenie budowy)

5. Zasady bezpiecznej pracy

- ☐ uruchamiaj maszynę celowym użyciem przycisku; po każdym zatrzymaniu włączaj ją ponownie świadomie (§ 12 ust. 1–2 rozp. o użytkowaniu maszyn)
- ☐ wyrówniarka: podawaj drewno oburącz, a przy końcu elementu użyj popychacza; ręce nie nad wałem (przykład, zgodnie z DTR)
- ☐ grubościówka: podawaj od strony stołu podającego, stój z boku strefy odrzutu, nie zaglądaj w otwór od strony wyjścia (przykład, zgodnie z DTR)
- ☐ struguj tylko drewno, do którego maszyna jest przeznaczona (§ 16 ust. 4)
- ☐ wióry usuwaj odciągiem; nie zgarniaj ich ręką spod noży (§ 14 ust. 4)
- ☐ nie zdejmuj osłon i nie wyłączaj zabezpieczeń (§ 15 ust. 4 pkt 3)
- ☐ przy uszkodzeniu albo niezwykłym hałasie zatrzymaj maszynę i odłącz zasilanie (§ 67 rozp. o robotach budowlanych)

6. Czynności po zakończeniu pracy

- ☐ wyłącz maszynę i poczekaj na zatrzymanie wału nożowego i wałków (przykład, zgodnie z DTR)
- ☐ odłącz maszynę od zasilania przed czyszczeniem, regulacją i wymianą noży (§ 17 ust. 1, § 18 ust. 1 pkt 1)
- ☐ oczyść maszynę i miejsce pracy z wiórów i pyłu, opróżnij pojemnik odciągu
- ☐ wpisz zdarzenia do dziennika konserwacji, jeśli jest prowadzony dla maszyny (§ 17 ust. 2)
- ☐ zgłoś usterki, tępe noże i uszkodzone osłony

7. Zakazy

- ☐ praca bez osłony wału nożowego i osłon wałków podających (§ 15 ust. 3–4)
- ☐ wyłączanie albo omijanie osłon i wyłączników (§ 15 ust. 4 pkt 3)
- ☐ czyszczenie, regulacja i wymiana noży przy pracującej maszynie (§ 17 ust. 1; § 72 rozp. o robotach budowlanych)
- ☐ obsługa przez osobę bez przeszkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania maszyny (§ 32 pkt 1)
- ☐ ustawianie i wymiana noży przez osobę nieupoważnioną (§ 29)
- ☐ struganie drewna z gwoździami, śrubami i metalem
- ☐ obróbka materiałów, do których maszyna nie jest przeznaczona (§ 16 ust. 4)

8. Sytuacje awaryjne

Pracownik niezwłocznie zawiadamia przełożonego o zauważonym wypadku albo zagrożeniu życia lub zdrowia i ostrzega współpracowników oraz inne osoby w rejonie zagrożenia (art. 211 pkt 6 Kodeksu pracy). Przy bezpośrednim zagrożeniu dla zdrowia lub życia pracownik ma prawo powstrzymać się od wykonywania pracy, a jeśli to nie usuwa zagrożenia, oddalić się z miejsca zagrożenia, zawiadamiając niezwłocznie przełożonego (art. 210 § 1 i 2 Kodeksu pracy).

Sytuacja	Co robi pracownik
Pochwycenie dłoni przez wał lub wałki	
Odrzut elementu, zakleszczenie	
Skaleczenie nożem	
Pożar pyłu i wiórów	
Porażenie prądem	

Numer alarmowy		**Przełożony** *imię, nazwisko, telefon*	
Osoba udzielająca pierwszej pomocy *imię, nazwisko, telefon*		**Apteczka, gaśnica, wyłącznik zasilania** *gdzie są*	

9. Zmiany instrukcji

Data	Zakres zmiany i przyczyna	Kto zmienił	Podpis

10. Potwierdzenie zapoznania z instrukcją

Lp.	Imię i nazwisko	Stanowisko	Wersja instrukcji	Data	Podpis
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					

Pracodawca wydaje szczegółowe instrukcje i wskazówki dotyczące BHP na stanowiskach pracy (art. 237^4 § 2 Kodeksu pracy), a pracownik potwierdza w postaci papierowej lub elektronicznej zapoznanie się z przepisami i zasadami BHP (art. 237^4 § 3). Instrukcje dotyczące obsługi maszyn i innych urządzeń technicznych pracodawca udostępnia pracownikom do stałego korzystania; powinny w sposób zrozumiały wskazywać czynności przed rozpoczęciem pracy, zasady i sposoby bezpiecznego wykonywania pracy, czynności po jej zakończeniu oraz zasady postępowania w sytuacjach awaryjnych (§ 41 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 rozporządzenia w sprawie ogólnych przepisów BHP). Treść techniczną dostosuj do instrukcji producenta i oceny ryzyka zawodowego. Wyrówniarko-grubościówka: § 1 pkt 1 (w brzmieniu z Dz.U. 2003 nr 178 poz. 1745), § 9, 12–18, 29 i 32 rozporządzenia w sprawie minimalnych wymagań BHP w zakresie użytkowania maszyn (Dz.U. 2002 nr 191 poz. 1596); na terenie budowy także § 61, 67, 70 i 72 rozporządzenia w sprawie BHP podczas wykonywania robót budowlanych (Dz.U. 2003 nr 47 poz. 401). Szczegółowe zasady podawania drewna, ustawiania noży i prowadnic wynikają z instrukcji producenta (DTR).